

Садоводи

1900 рік. В Париж на Всесвітню виставку садівництва кращі садівники з різних країн привезли плоди виведених ними нових сортів. В зал, де засідало журі виставки, ввійшов високий, широкоплечий, з розкішною бородою чоловік. Це був російський садовод Лев Платонович Смиренко. Він запропонував присутнім оцінити привезені ним яблука нового сорту. Побачивши зеленуваті, з великими світлими цятками плоди, члени журі відмовились їх дегустувати. Куди ж таким яблукам до червонобокого Шафрану чи ніжного Макінтошу! Тоді Л.П. Смиренко домовився з людьми, які розносили плоди для дегустації, щоб вони подали відомим і шанованим садоводам його яблука, не називаючи сорту. Ось їх скуштував один член журі, потім другий, третій... І трапилось щось неймовірне. Всі були немов зачаровані, відчувши приємний, невідомий донині смак і аромат плодів. Потім всі заговорили, розхвалюючи якості нового сорту, забувши про їх забарвлення і непривабливий вигляд. Сорт, названий вченим на честь його батька Платона Федоровича – Ренетом П.Ф. Смиренко, набув світової слави. Із маловідомого українського села Млієва цей сорт розповсюдився на Кубані, Північному Кавказі, Поволжі, Криму, степової і лісостепової зони України, Середній Азії. Цей сорт почали вирощувати в Північній Америці, Західній Європі (особливо у Франції). Сорт Ренет П.Ф. Смиренко став еталоном смаку плодів і ввійшов у «світову вісімку» - вісім кращих сортів світу.

Лев Платонович мав наукові стосунки з розсадниками Німеччини, Франції, Бельгії, Голландії, Австро-Венгрії, Італії, США й інших країн світу і отримував від них матеріал майже всіх відомих на той час сортів плодових і ягідних культур. До 25-річчя з дня створення розсадника в його колекції було: 900 сортів яблуні, 889 – груші, 81 - сливи, 350 – черешні і вишні, 115 – персика, 56 – абрикоса, 165 - агрусу, 45- горіха. Крім того, була зібрана колекція квіткових і декоративних рослин – 927 форм троянд, 305 різновидів хвойних, багато інших декоративних рослин.

Зібрана у Млієві унікальна колекція низькорослих вегетативно-розмножуваних підщеп стала базою для розвитку карликового садівництва в Російській імперії (1887 – 1890 рр.).

Особливо велику роботу провів Л.П. Симиренко по підборі і вивченню підщеп. Спостерігаючи поведінку сортів на різних підщепах, він дійшов висновку, що підщепа являється основою плодового дерева. Шляхом багаторічних досліджень вчений визначив і сумісність певних сортів. Серед сортів, що гарно вдаються на айві, Лев Платонович називає: Бере Аманлі, Бере Арданпон, Бере Гарді, Деканку дю Коміс, Кюре, Лісова красуня, Сен Жермен, Конференція, інші.

Лев Платонович був гарячим прихильником карликової культури, широко пропагував її: «Пробуйте свої сили і навчайтесь на невеликій кількості карликових дерев, підібравши відповідні сорти, і ви швидко оціните і полюбите цю культуру, в чому я глибоко переконаний. Вона одна в нашій широті здатна обумовити розвиток плодів такої якості, якими не завжди відрізняються плоди нашого привілейованого півдня – Криму».

Скороплідність, висока і регулярна урожайність, зручність в догляді за кроною, покращення зовнішнього виду і смакових якостей плодів – це лише короткий перелік переваг карликової культури. Всі вони достатньо повно вивчені Л.П. Симиренком ще на зорі 19 століття.

Відомий бельгійський вчений-садівник-професор Едуард Пайтнерт у статті «Російський помолог» відзначав: «Я мав щастя познайомитися з людиною, яка найбільше посприяла своєю працею, своїми знаннями та високим винятковим розумом поширенню плодкових культур в Росії».

Окрилений успіхом і підтримкою колег, учений підготував фундаментальну працю про плодоводство Криму. В 1908 р. на конкурсі, приуроченому 50-річчю Імператорського Російського товариства садівництва, вона отримала найвищу нагороду – Велику золоту медаль.

Офіційна влада Росії не змогла виділити кошти на її видання. Не мав такої можливості і Лев Платонович. На підтримку прийшли друзі і прихильники таланту вченого. Ініціаторами збору коштів на видання «Кримського промислового плідівництва» стали кримські садоводи. Випущене у 1912 р. на кошти садоводів Росії, це дослідження стало бібліографічною рідкістю.

Фундаментальну працю «Кримське промислове плідівництво» в усьому світі визнали однією з кращих, - з 1912 року усі центри – столиці садівництва європейських країн надсилали листи-подяки Л.П. Симиренку за такий змістовний труд.

На жаль, це безсмертна наукова праця в радянський період була заборонена, вилучена із масових бібліотек і знищена. Її не рекомендували в якості навчального посібника навіть студентам плодоовочевих факультетів сільськогосподарських вузів. Тільки за зберігання наукових праць Лева Платоновича і Володимира Львовича Симиренка в ті часи можна було отримати 10-ти річний строк і навіть вищу міру покарання. Щоб стерти з народної пам'яті імена обох видатних учених, аграрні чиновники намагались перейменувати знаменитий сорт Ренет Симиренко на Зеленку Вуда (30-50-ті роки). Однак в народі він так і залишився Ренетом Симиренка. Сам Лев Платонович був по-зłodійськи вбитий в своєму будинку в Різдвяну ніч 1920 року через місяць після встановлення Радянської влади в Городищі. Безцінний родовий архів Симиренка був спалений на очах сім'ї в каміні професора Володимира Львовича під час обшуку в різдвяні свята в 1933 році. Учень і син Лева Платоновича – відомий учений-плодовод і помолог, організатор садівничої науки в СРСР й науковий керівник першого всесоюзного інституту південних плодових і ягідних культур – Володимир Львович – після п'ятирічних страждань в тюрмах і таборах був розстріляний в 1938 році і похоронений в одній з братських могил під Курськом. Так було знищено могутнє симиренківське садівниче дерево й розрушена унікальна українська наукова школа садівництва.

Суспільству ніхто і ніколи не компенсує того, що міг би, якби залишився живим, ще відкрити і створити український вчений такого потужного таланту.

Завдяки глибоким, прискіпливим дослідженням Ольги Шевченко і Петра Вольвача українці нинішнього і наступних поколінь зможуть ознайомитися з віхами яскравого подвижницького життя двох видатних постатей самотнього роду Симиренків.

Добрим знаком є перевидання «Кримського промислового плідівництва» з нагоди 150-річчя з дня народження Лева Платоновича Симиренка. Перевидання цієї монографії – дань вдячної пам'яті кримчан засновнику Кримського промислового плідівництва - всесвітньо відомому українському вченому – пловоду і помологу Л.П. Симиренку.

Садівник Лановенко М.В.

0968106089 - Микола Васильович
0988224566 - Людмила Максимівна
Черкаська обл.
Жашківський р-н.
с. Побійна
www.ukr-sad.com.ua